

Koulutuspoliittinen vaikuttaminen

Niina Jurva & Jaakko Salo
Pauliina Viitamies & Risto-Matti Alanko

OAJ:n valtuusto 12.5.2023

Eduskuntavaalit, hallitusneuvottelut ja OAJ:n vaikuttamistoimet

5

Kasvatuksen,
koulutuksen
ja tutkimuksen
ketju kuntoon

4

Taitavaa työvoimaa ja
korkeaa osaamista

3

Perustaidot
jokaiselle

Tulevaisuuden- kestävä Suomi

2

Hyvä työelämä kaikille

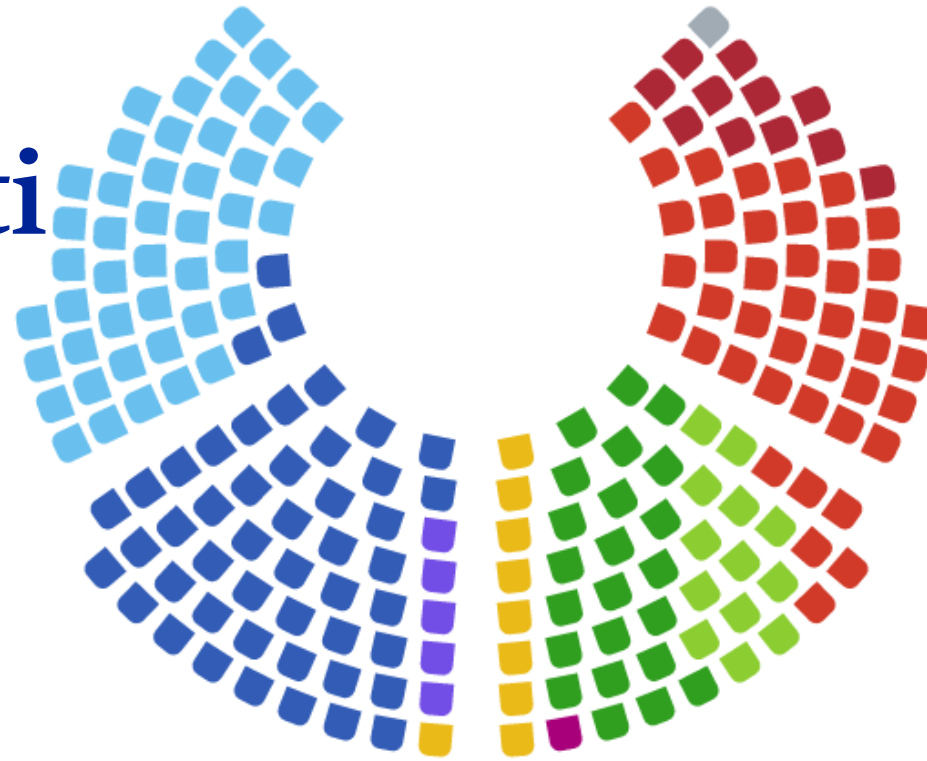
1

Kestävät perustukset koulutukselle

Keskeisimpiä toimia OAJ-kampanjassa, mm.

- Yhteydet puolueisiin jo pitkällä tähtäimellä, perusteltujen ratkaisujen esittäminen puolueiden tavoitelinjauksiin
- Julkisen keskustelun käyminen suunnitelmallisesti koulutuksesta meidän tavoitteidemme näkökulmasta (mm. koulutusastekuukaudet)
  - Uutena mm. Luokan edessä -televisio-ohjelma + Jälki-istunnot
  - Puoluetutkimus Aula Research
- Alueyhdistysten kampanjatoimet (vaalitulaisuudet, viestintä, tapaamiset; näihin alueyhdistysten koulutus)
- Sidosryhmäyhteistyö
- Valtakunnan tason tilaisuudet (mm. Educa)

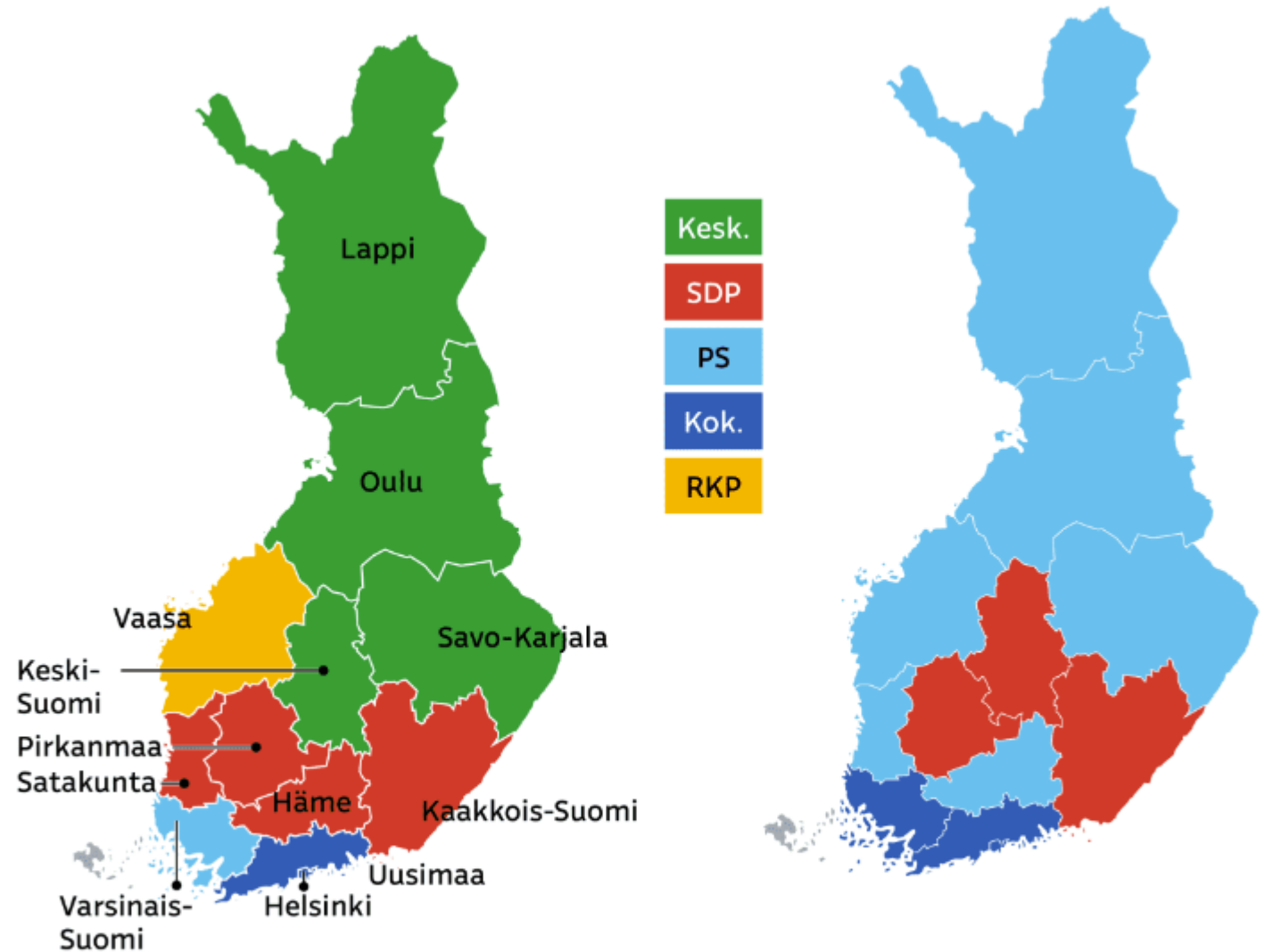
Vaalitulos yleisesti

Kok. 48 (+10)	PS 46 (+7)	SDP 43 (+3)
Kesk. 23 (-8)	Vihr. 13 (-7)	Vas. 11 (-5)
RKP 9 (0)	KD 5 (0)	Liik. 1 (+1)
muut 1 (-1)		

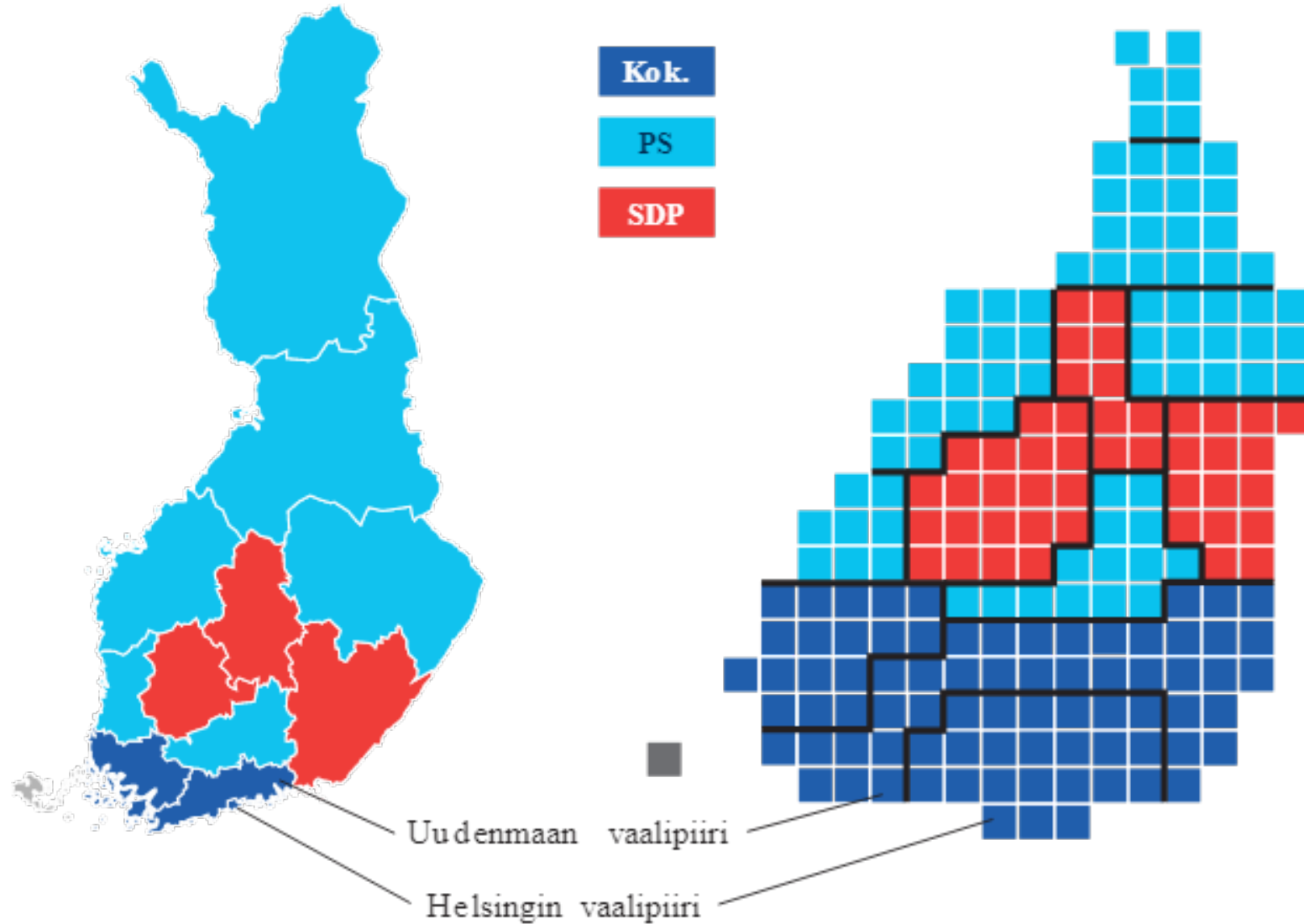
Iso muutos

- Polarisaatio oikeisto-vasemmisto akselilla.
  - oikeistolle iso swing, myös puolueiden sisällä
  - vasemmisto kääntyi yksin SDP:lle
- Marin sai henkilönä vahvan tuen ja SDP puolueena
  - liittolaispuolueet kärsivät voimakkaasti.
- Perussuomalaiset ovat ottaneet Keskustalta maaseudun puolueen aseman
- Vasemmistoliitto menettää otteensa pienistä vaalipiireistä.

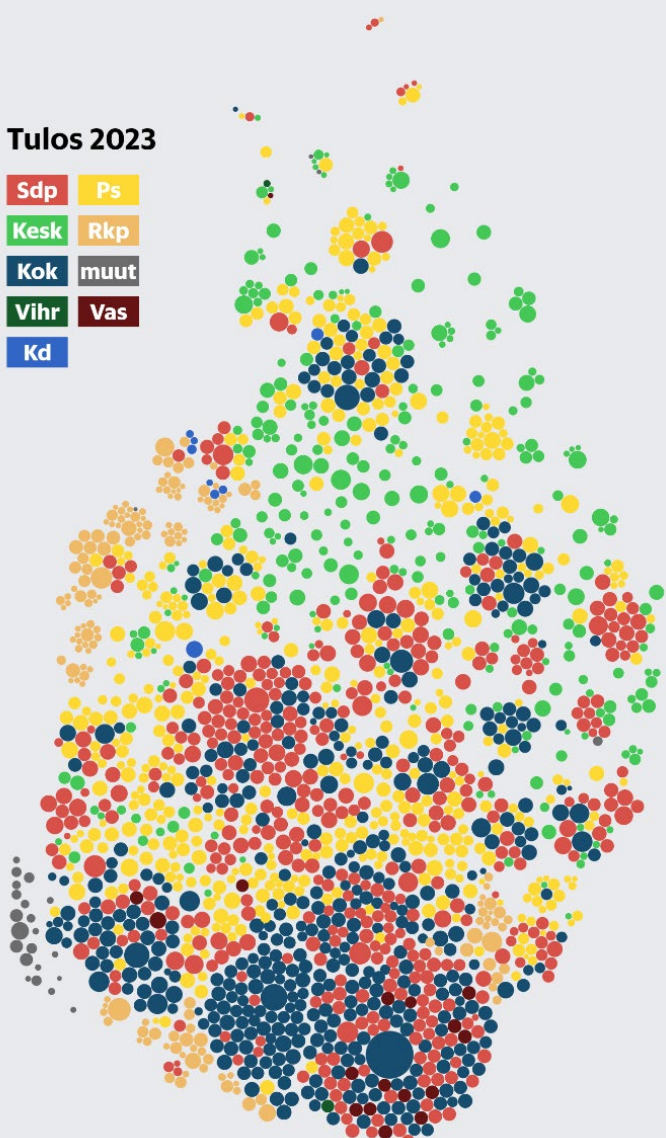
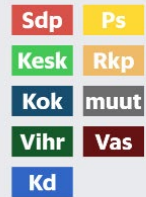
Vasemmalla vaalipiirien suosituimmat puolueet vuoden 2019 vaaleissa, oikealla vuoden 2023 vaaleissa. Kuva: Eetu-Mikko Pietarinen / Yle

Kartan väri muuttui, mutta ei anna koko kuvaa

Muita tapoja tarkastella tulosta

Tulos 2023

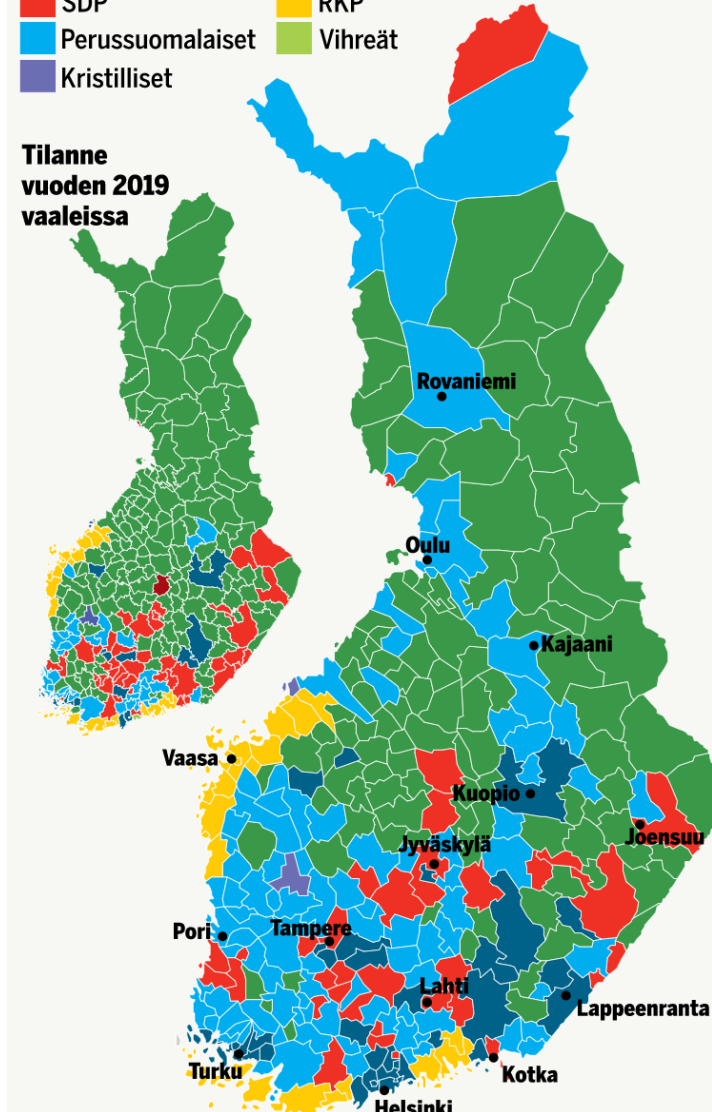

Tulos vaalialueittain
HS:
<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009496075.html>

Kunnan suurin puolue 2023

Tilanne vuoden 2019 vaaleissa

Tulos kunnittain, IS

Opetaustaiset ehdokkaat ja -kansanedustajat

- Vaaleissa oli ehdolla yli 200 opettajataustaista ehdokasta, lisäksi lukuisia ”tutkijataustaisia” ehdokkaita.
- Valituksi tuli 22 opetaustaista kansanedustajaa (ehdokkaan ilmoitus).

Opettajataustaiset kansanedustajat 2023 (vaalipiiri, nimi, puolue)

- Helsinki: **Minja Koskela, Vas.**
- Uusimaa: Inka Hopsu, Vihr.
- Varsinais-Suomi: **Milla Lahdenperä, Kok.**, Sofia Virta, Vihr.
- Satakunta: Laura Huhtasaari, PS, Krista Kiuru, SDP
- Häme: Timo Heinonen, Kok., Hilikka Kemppi, Kesk.
- Pirkanmaa: Pauli Kiuru, Kok., Jouni Ovaska, Kesk., Arto Satonen, Kok.
- Kaakkois-Suomi: **Anna-Kristiina Mikkonen, SDP, Jaana Strandman, PS**
- Savo-Karjala: **Markku Siponen, Kesk.**
- Vaasa: Mikko Ollikainen, RKP, Juha Mäenpää, PS, Paula Risikko, Kok.
- Keski-Suomi: Petri Honkonen, Kesk.
- Oulu: **Pia Hiltunen, SDP**, Hanna-Leena Mattila, Kesk., Sebastian Tynkkynen, PS
- Lappi: **Sara Seppänen, PS**

Kuinka OAJ-viesti meni ”läpi” vaalikeskustelussa /puolueissa?

Hallitustunnustelija Petteri Orpo tiedotustilaisuudessaan 19.4.

"Olemme muiden puolueiden tapaan ilmoittaneet, että koulutuksen pitää olla erityissuojeluksessa", Orpo sanoo.

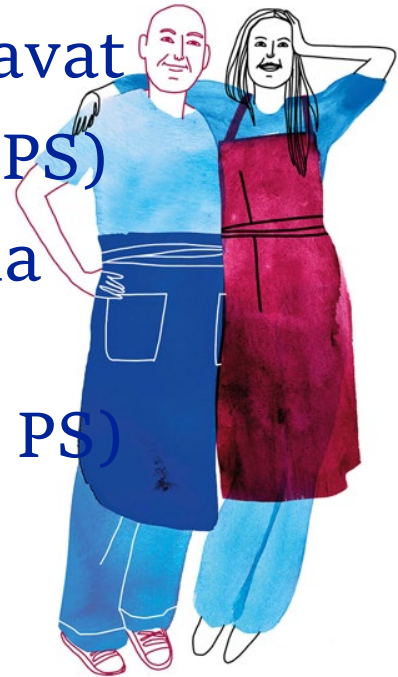
Kaikkien puolueiden ohjelmissa sisällä OAJ-tavoitteita

- MTV Puheenjohtajatentti 15.3. Kaikki pj:t, paitsi Saarikko, lupaavat olla leikkaamatta koulutuksesta. (Liike Nyt, Harkimo puuttuu kuvasta)

Hallitusneuvottelijoiden (KOK, PS, RKP, KD) tavoitteista näkymiä hallitusohjelmaan

- Koulutusrahoituksen ”erityissuojelus” vs. puheet indeksien jäädyttämisestä (kuinka pitävät koulutuslupaukset sopeutusten keskellä)
- Oppimisen tuen uudistukseen laaja tuki
- Maahanmuuttajien koulutukseen liittyvät kysymykset jakavat
- Varhaiskasvatus (hyviä kirjauksia etenkin KOK – ei tukea PS)
- Ammatilliselle koulutukselle tukea PS (mutta kyseenalaisia kirjauksia esim. 2v tutkinnoista)?
- Korkeakoulutuspaikkojen lisäys (laajaa kannatusta, paitsi PS)

Askelmerkit
hallitusneuvotteluiden
aikaiseen viestintään ja
vaikuttamiseen

Kudomme OAJ:n tavoitteita ja viestiämme hallitukselle neljän pääteeman varaan: nämä ovat kynnyskysymyksiä Suomen tulevaisuudenkestävyydelle.

- **Koulutuksen rahoitus** (edellytys kaikelle paremmalle); tässä sivuviittauksena, mihin kaikkeen esim. Rahoitusta tarvitaan (vakan laatu, toisen asteen riittävä lähiopetus...)
- **Oppimistulosten lasku** (ratkeaa vain satsaamalla heikoimpien tukemiseen) ja siksi oppimisen tuki kuntoon
- **Koulutustason nosto** (sen varassa lepää Suomen kilpailukyky) ja siksi korkeakoulujen opiskelupaikat ja niiden edellyttämä perusrahoitus
- **Työolosuhteet kuntoon jokaiselle** (työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen, työntekijän aseman vahvistaminen)

Olemme myös konkreettisesti läsnä siellä, missä hallitusneuvotteluja käydään. Ei ”vain” organisaationa vaan tulevaisuuden tekijöinä.

- Tavoitteemme ovat hyvin neuvottelijoiden tiedossa ja suhteet on luotu pitkällä tähtäimellä.
- Viestinnällä ja fyysisellä näkyvyydellä tuetaan jo ennalta ja suoraan tehtyä vaikuttamistyötä.
- **Näytetään** myös jäsenille, että vaikutamme ja **kutsutaan mukaan**.
- **Mennään posin kautta** – ei valittaen, vaan muistuttaen itsestäänselvyydestä, siitä, millä tulevaisuudenkestävää Suomea rakennetaan.
- Tapaamme ja kuulemme neuvottelijoita & mediaa

**Näin pidämme
neljää kynnyksymystä pinnalla.
Tule mukaan
viestintään!**

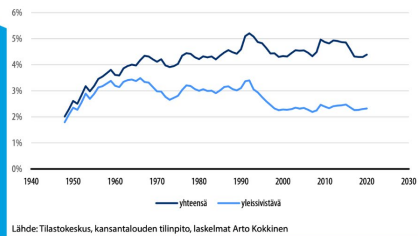

Tulevaisuudenkestävän Suomen kynnyskysymys:

Kääntyykö koulutuksen rahoitus kasvuun?

#hallitusneuvottelut

Kuvio 9. Julkiset koulutusmenot 1948–2020 (% BKT:stä)

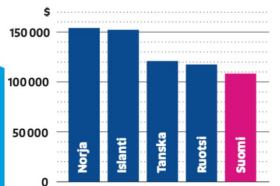

Lähde: Tilastokeskus, kansantalouden tilinpito, laskelmat Arto Kokkinen

Koulutuksen rahoitus ei vielä ole 1990-luvun lamaa edeltävällä tasolla.

#hallitusneuvottelut

Suomi jäänyt pahasti jälkeen koulutuksen rahoituksessa

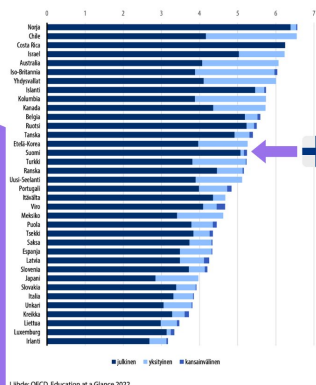
Perusopetuksen oppilaskohtainen ostovoimakorjattu kokonaiskustannus. Lähde: OECD, Education at the Glance 2021 (luvut vuodelta 2018)

Satsaamme osaamiseen paljon vähemmän kuin monet kilpailijamme.

#hallitusneuvottelut

Esimerkiksi tällaisia graafinostoja teemme neljästä ”pääteemasta”

Kuvio 13. Koulutuksen rahoitus OECD-maissa 2019 (% BKT:stä)

Lähde: OECD, Education at a Glance 2022

Satsaamme PALJON vähemmän kuin kilpailijamme.

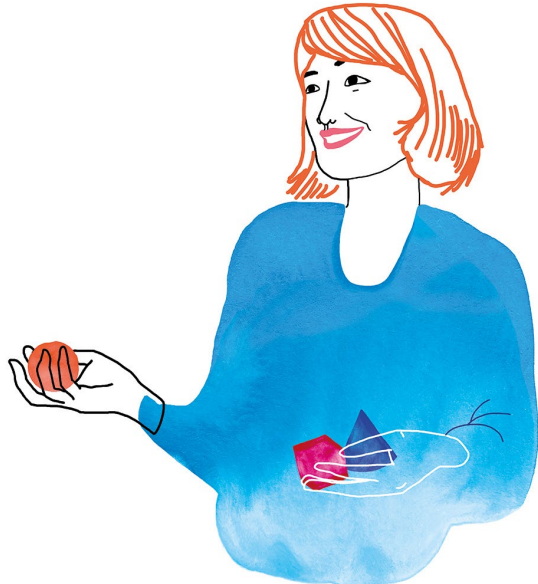
#hallitusneuvottelut

Ilman kestävä rahoitusta Suomi jää jälkeen kansainvälisessä kilpailukyvyssä.

#hallitusneuvottelut

Meillä ei ole varaa leikata senttiäkään koulutuksesta.

Sijoittaminen koulutukseen, kasvatukseen ja tutkimukseen on Tulevaisuudenkestävän Suomen kynnyskysymys.

Kuka tahansa ▾

"Laadukas varhaiskasvatus edellyttää riittävää määrää varhaiskasvatuksen opettajia, jotka tukevat lapsen oppimista ja kehitystä. Varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikkoja yliopistoissa on lisättävä," toteaa Elina.

Viisautta siis tänäänkin [#hallitusneuvottelut-](#)ratkaisuihin! [LINKKI-LINKKINEN](#)

Lisää opeja
Varhaiskasvatukseen!
t. Elina

Muokkaa

Oppimisen
tuki kuntoon!
T: Anna

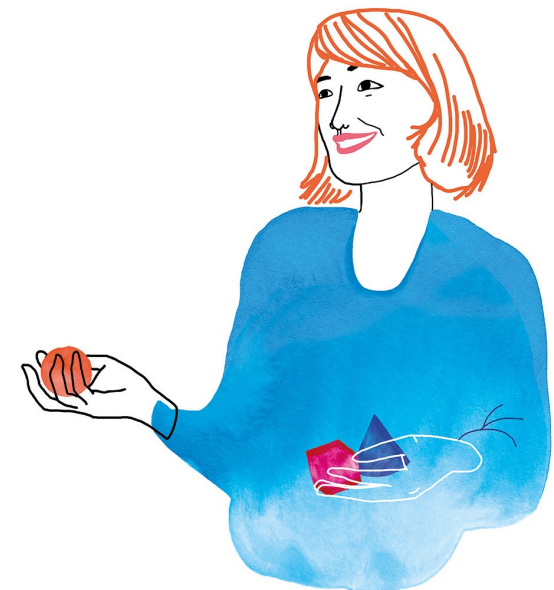
RESURSSEJA
ITSENÄISILLE
AMMATTIKORKEA-
KOULUILLE
T: JARNO

Muistutamme suunnanmuutosten tarpeesta jäsenten äänellä ja valtuutettujen kasvoilla.

Pohditaan, kysyttäiskö esimerkin avulla esim. opeinfluja mukaan vastaavanlaiseen kuva + linkki -juttuun / esim. @eskokoo, @emmaope, @openinni tms...

Jälki-istunnoista saamme nostoja liittyen neljään kärkiteemaamme.

Virkamiespuheenvuoroja

- Vaaleja ennen julkaistu sivistyskatsaus, kansliapäällikköjen terveiset, VM:n ja OKM:n virkamiespuheenvuorot

Hyvää:

- Oppimisen tuen korjaaminen ensi hallituskaudella, myös toinen aste
- Vähimmäistuntimäärän kasvattaminen
- Selkeää lainsäädäntöä, järjestämisedellytysten varmistaminen
- Perusopetuksen ja toisen asteen kehittämisen pitkän aikavälin suunnitelma
- Koulutustason nosto

Huonoa:

- Ammatillisen ja vapaan sivistystyön leikkaukset
- Lukukausimaksut
- Ammatillisen lyhentäminen

PORINA 1 (10 min + purku)

- Miten näette OAJ:n kampanjatoimien onnistuneen
  - a. yleisesti?
  - b. alueellanne?
- OAJ:n kampanjasloganina ja pääviestinä oli 'Tulevaisuudenkestävä Suomi tehdään koulutuksella'. Miten osuvana näette viestin käydyn vaalikamppailun näkökulmasta?

Kuinka helppo kampanjaviesti oli sisäistää/kuinka helppoa sitä oli viestiä eteenpäin?

Millaisia ruusuja/risuja kampanjasta?

Näkymiä ensi hallituskaudelle eri koulutusasteille

Korkeakoulut

- Aloituspaikat ja rahoitusmalli
  - Tavoitteena korkeakouluttaa nuorista aikuisista 50%, OAJ kannattaa tavoitetta, mutta edellyttää lisäpaikkojen rahoittamista täysimääräisesti
  - Ei voi siirtää rahoitusta muilta koulumuodoilta!
  - Korkeakoulujen rahoitus- ja ohjausjärjestelmää päivitetään, rahoitusmallin muutoksilla haetaan vipuvoimaa aloituspaikkoihin ja TKI:n vahvistamiseen – OAJ tuonut esiin tulosperustaisen mallin ongelmat ja nostanut keskusteluun aidon perusrahoituksen ajatusta.
    - Riski siinä, että auki juuri hallitusneuvotteluiden aikana

Ammatillinen toinen aste

- Suurimmat paineet kohdentuvat tänne:
  - Aikuisten moninkertainen koulutus nähdään ongelmana – ei tuota tarvittavaa työllisyys- ja palkkahyötyä -> väärin kohdentuvaa koulutusta
  - Järjestäjäverkko: halutaan karsia paljon, 136->noin 50
    - Ammatti-instituutit, määräaikainen lainsäädäntö, järjestämislupamenettely vai tulossopimusjärjestelmä
    - OKM näkee, että jos leikkauksia, lasketaan volyymia
  - Toisaalta laatu puhututtaa: lähiopetus, tuen tarpeet, tuva-koulutus, vieraskieliset

Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

- Vapaaseen sivistystyöhön myös ehdotettu VM:n taholta jopa 90miljoonan euron leikkausta (50%)
  - Kiusallisesti samaa suuruusluokkaa kuin tarvittaisiin oppimisen tukeen peruskoulussa
  - VST:n vaikuttavuus ja potentiaali pitää saada paremmin näkyviin
- Taiteen perusopetuksessa keskitytty tietopohjan vahvistamiseen
  - Laaja indikaattorityö käynnissä
  - Ensi kaudella voisi olla aika uudistaa lainsäädäntö
  - Saavutettavuus tärkeänä näkökulmana

Lukio

Hyvää

- Oppimisen tuen vahvistaminen myös lukiossa
- Lukiodiplomin aseman vahvistaminen, esim. mahdollisuus korvata yksi YO-tutkinnon koe
- Saavutettavuuden korostaminen

Rahoitusleikkurin poisto epätodennäköinen, kun samalla etsitään soputuskohteita kaikkialta

Perusopetus

Hyvää

- Oppimisen tuen uudistukselle on laaja kannatus. Edennee, mutta miltä osin ja millaisin resursein?
- Vähimmäistuntimäärän kasvattaminen myötätuudessa

Haastetta/torjuttavaa

- Keskustelua opetussuunnitelman päivittämisestä käydään
- Toiset tahot ajavat perusopetuslain kokonaisuudistusta, joka sisältäisi myös etäopetuksen avaamisen

Varhaiskasvatus

Keskeisiä haasteita

- Varhaiskasvatuslain ja sen mukaisen henkilöstörakenteen puolustaminen (lain avaaminen torjuttava, mutta tälle mm. pm-puolueen tuki)
  - Opettajien koulutusmäärät ovat ratkaiseva kysymys
- Kaksivuotinen esiopetus odottaa ainakin kokeilun lopputuloksia 2025

PORINA 2 (10 min + purku)

- Mitkä asiat eniten huolestuttavat omaa koulutusmuotoasi ja siellä työskenteleviä jäseniä koskien seuraavan hallituskauden aikana koulutuspolitiikan näkökulmasta?
- Mikä on päällimmäinen toiveesi tai odotuksesi koulutusastettasi koskien alkavalla hallituskaudella?
- Miltä koulutusmuotosi tulevaisuus näyttää omassa kunnassasi/alueellanne n. 5v aikajänteellä?

Tutustu ja seuraa: oaj.fi opettaja.fi   [@oajry](https://www.instagram.com/oajry)

Paikallinen vaikuttaminen

OAJ:n valtuusto
12.5.2023

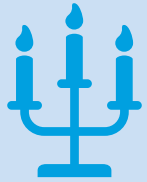
Pauliina Viitamies ja Risto-Matti Alanko

OAJ:n paikallinen vaikuttaminen

- OAJ teetti 1/2021 tutkimuksen, jolla selvitettiin silloisilta kuntapäätäjiltä näkemyksiä OAJ:n vaikuttamistyöstä
- Tulosten mukaan alueiden ja kuntien välillä oli isoja eroja
- Päätäjät arvostivat OAJ:n tekemää yhteydenpitoa ja halusivat sitä lisää sekä pitivät tärkeänä ja luotettavana OAJ:n tuottamaa taustamateriaalia
- Uutta kautta 2021-25 varten OAJ aloitti kehitystyön paikallisen vaikuttamisen tukemiseksi

Monet tärkeimmistä kasvatusta, koulusta ja tutkimusta koskevat päätökset tehdään paikallisella tasolla

Valtakunnalliset säädökset antavat ohjaavat normit rahoituksen ja velvoitteiden osalta.

Opetuksen järjestäjällä (kunta, kuntayhtymä, osakeyhtiö, säätiö) on laaja päätäntävalta opetuksen järjestämiseen liittyvissä asioissa ja rahoituksen kohdentamisessa.

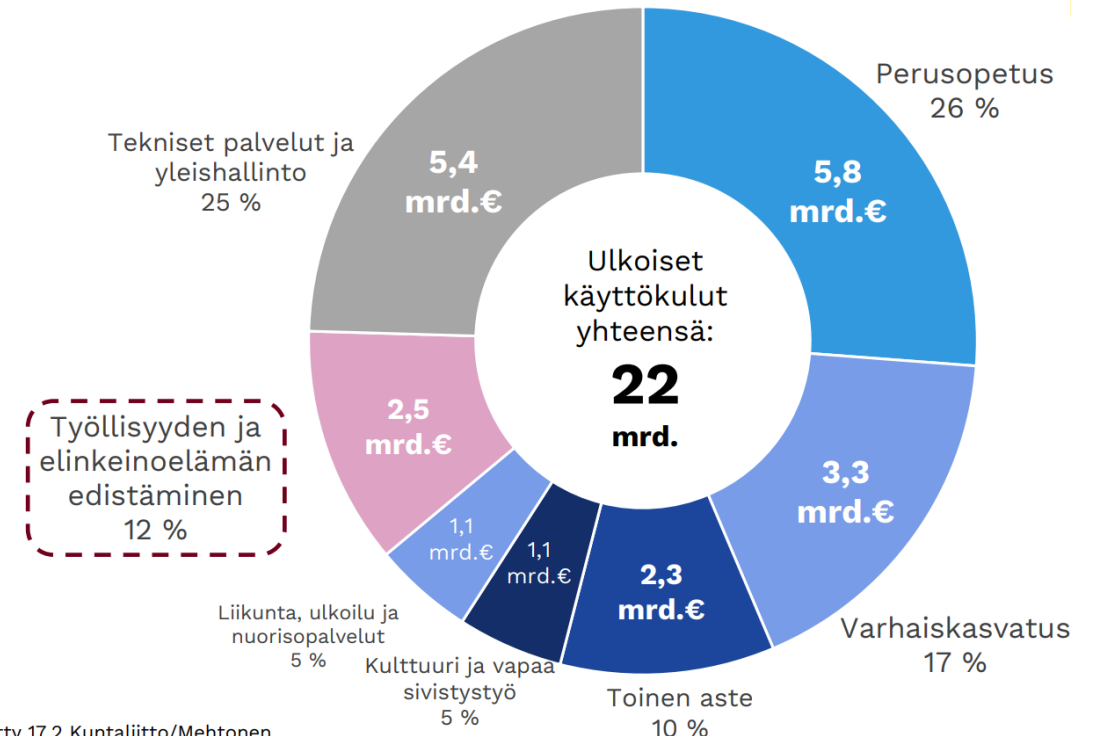
Paikallisesti voidaan toimia myös esimerkkinä valtakunnan tasolle. Uudistukset mahdollista koeponnistaa paikallisesti

Kuntavaalikausi 2021-2025

- Valtuustot ovat saaneet tehtäväkseen luotsata kunnat SOTE-uudistuksen jälkeiseen aikaan
  - Kasvatus ja koulutus korostuu kunnissa, myös niiden rahoitus
- Paikallinen vaikuttaminen tärkeää
- Suurin osa asioista ratkaistaan kunnissa!

Uuden kunnan tehtävät

Ulkoiset käyttökulut¹ mrd.€

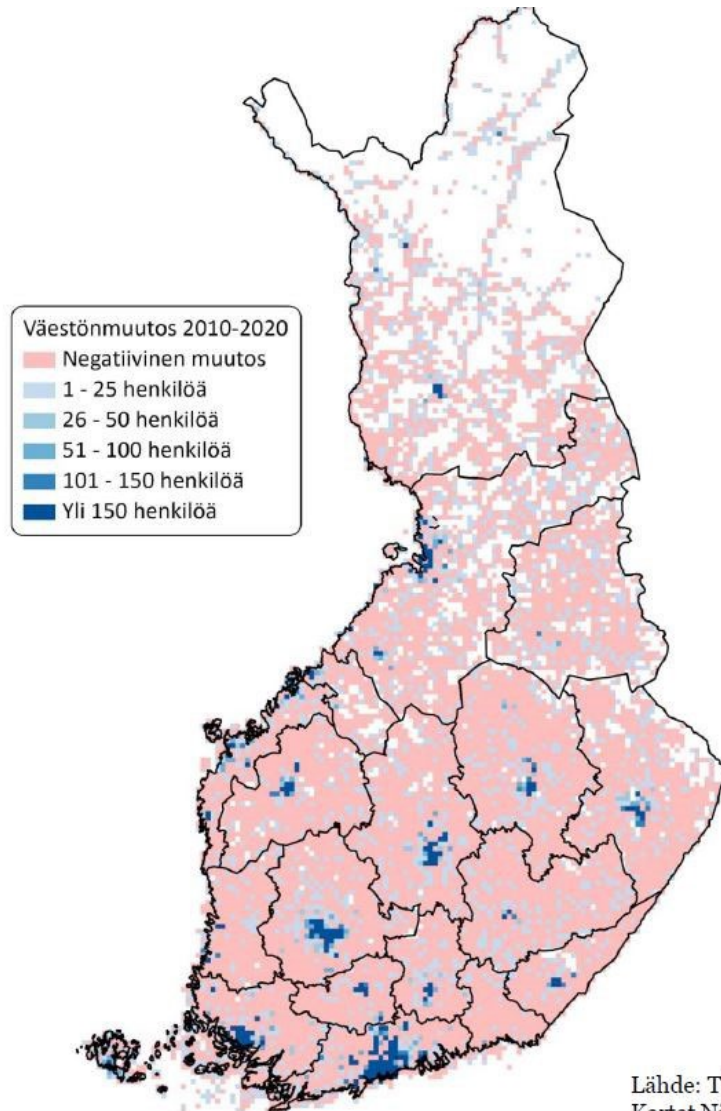

Päivitetty 17.2 Kuntaliitto/Mehtonen

Lähde: Valtiokonttori, VM Kehyspäättös (kevät 2023).

1) Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2021 kustannukset. K

Väki keskittyy entisestään kasvukeskuksiin

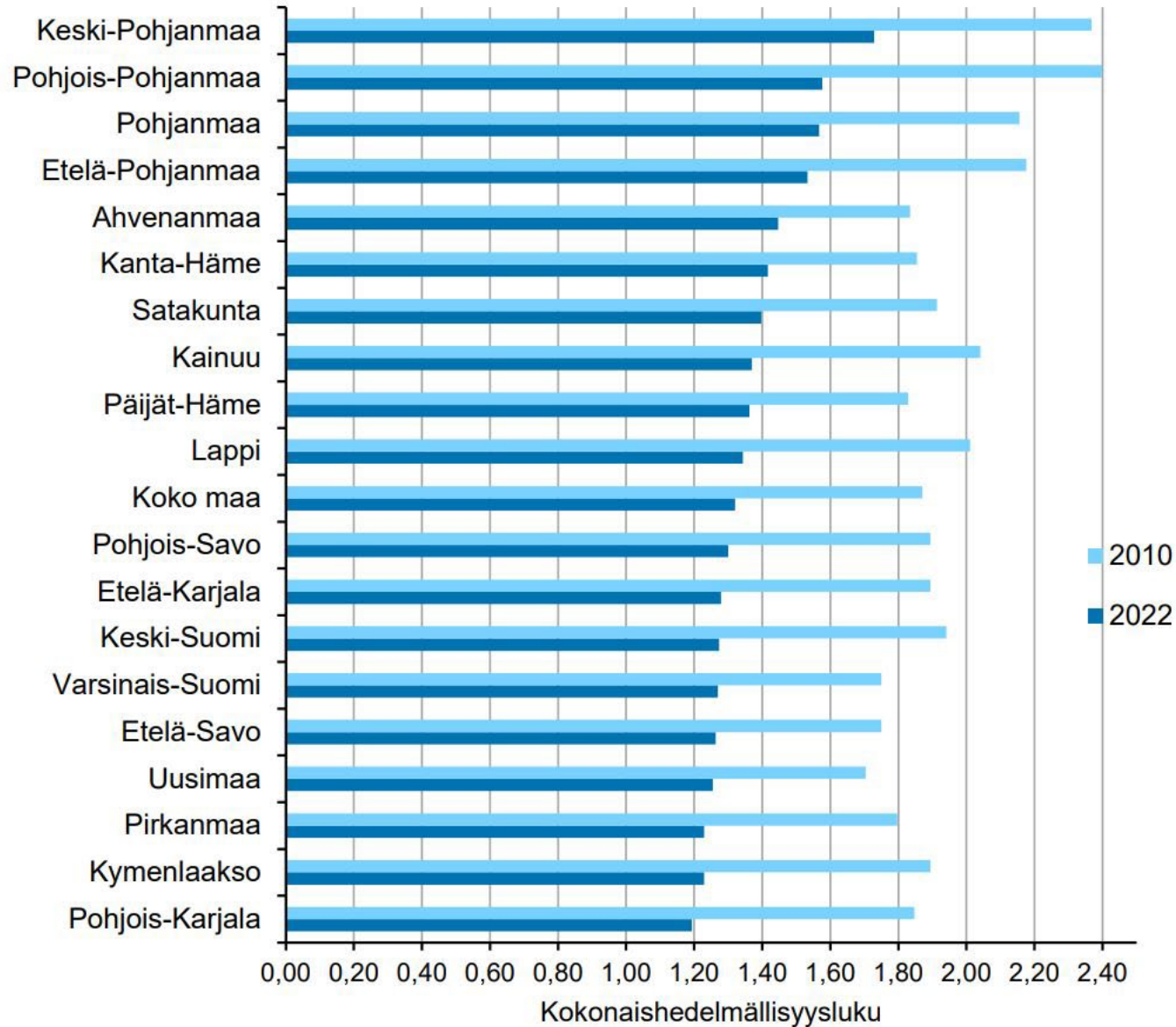

Väestön keskittyminen jatkuu edelleen voimakkaasti. Ainoastaan kaupunkikeskuksissa väkimäärä kasvaa.

Kuntien erilaistuminen ja erilaiset lähtökohdat kasvatuksen ja koulutuksen järjestämiseen kärjistyvät.

Rikkaita pieniä kuntia, köyhiä isoja kaupunkeja.

Kokonaishedelmällisyysluku maakunnittain 2010 ja 2022

Totuttu siihen että syntyvyys perheisiin syntyy keskimäärin kaksi lasta. Nyt luku tippunut jo 1,25

Vaikuttavuuden kehittämiseksi aloitettu systemaattinen työ

- Paikallisen vaikuttamisen nostaminen omaksi osiokseen koulutuksissa
- Materiaalin tuotto vaikuttamistyön tueksi (videot, kirjeet, jakomateriaali)
- Rakenteiden luonti tukemaan paikallisen vaikuttamisen toteutumista alueellisesti ja paikallisesti
- Tähtäimessä jo kuntavaalit 2025

Mitä on tehty?

- Pj-päivät
- Luottamusmiespäivät
- Aluetoimijat
- Alueiden järjestämät koulutustilaisuudet paikallisyhdistyksille
- Kuntapäätäjäkirje (613) 4 kertaa vuodessa
- Teams-tilaisuudet eri teemoista, Sauna-live
- Puolueiden kanssa yhteiset Teams- tilaisuudet

Mitä seuraavaksi?

- Vuosi 2024 talousarviovalmistelut kunnissa tekeillä, odotettavissa leikkauksia/lomautuksia
- Vaikuttamistyö on tehtävä jokaisessa kunnassa erikseen
- Talousarvio on kunnan tärkein asiakirja - siihen voidaan vaikuttaa!
- Paikallisyhdistykset ovat saaneet askelmerkit vaikuttamistyöhön
- OAJ:n toimisto tukee paikallisten työtä
- Seuraava kuntapäätäjäkysely tehdään syksyllä 2024

Tutustu ja seuraa: oaj.fi opettaja.fi   [@oajry](https://www.instagram.com/oajry)